

Søndag den 19. feb. 2023

Til Sundhedsudvalget – Region Hovedstaden cc Sundhedsstyrelsen

Den 1. nov. 2022 var jeg til foretræde i Sundhedsudvalget. Min sag – der var og er en *generel sag* for poliopatienter på Specialhospitalet PTU - drejer sig om, at Specialhospitalet er ophørt med vedligeholdelsestræning for os poliopatienter via en ny driftsoverenskomst med Region Hovedstaden.

Denne beslutning argumenterede jeg imod med baggrund i et dokumenteret historisk tilbageblik.

Efter mit foretræde blev jeg informeret om, at der ville blive udarbejdet et dokument, der ville blive sendt til høring i Sundhedsstyrelsen. Dette skete ultimo januar 2023.

For at sikre mig, at mine argumenter blev fremført i overensstemmelse med min argumentation ved mit foretræde, søgte jeg og fik aktindsigt den 14. feb. 2023.

Desværre blev jeg skuffet over indholdet!

Det forholder jeg mig til, efter jeg har stillet udvalget flg. 3 spørgsmål:

- **Spørgsmål 1**

- Kendte udvalget og/eller embedsværket til den historiske dimension ved udarbejdelsen og vedtagelsen af driftsoverenskomsten? Den historiske dimension fremgår her nedenfor i punktform.
  - 'Samfundskontrakten' om, 'at der altid vil være et sted for jer, der blev ramt af polioepidemierne i 1940'erne og 1950'erne' - bl.a. udtrykt ved tre statsministres engagement i poliosagen – Erik Eriksen, Hans Hedtoft og H.C. Hansen - samt Dronning Ingrid gennem en fond m.m.
  - Finanslovene, der siden 1953 var målrettet *specialiserede* ambulatorier – og netop ikke kommunale ambulatorier (se bilag 1)
  - Foreningen mod Børnelammelses medlemstal på mere end 200.000
  - Den derved genererede formue via medlemskontingenter, der sammen med gaver, arv, o. lign. muliggjorde købet af to bygninger i Hellerup, Polioinstituttet og en villa til børnehave
  - Salget af bygningerne i Hellerup og købet af Fjeldhammervej
  - For tydelighedens skyld – det er Landsforeningen mod Børnelammelses kapital, der muliggjorde købet af Fjeldhammervej, Specialhospitalet. Deraf betegnelsen 'Privathospital'.
  - Landsforeningen mod Børnelammelse skifter navn til Polioforeningen

- Polioforeningen 'fusionerer' med Foreningen af Trafik- og ulykkesskadede på initiativ af Polioforeningens daværende formand, Holger Kallehauge (se bilag 2)
- Intentionen var at opretholde et specialiseret sted for poliooverleverne (se bilag 2) – en uddøende race, da der i 1955 heldigvis kom en vaccine

- **Spørgsmål 2**

- Vil udvalget redegøre for anvendelsen af Finanslovsbevillingen på 8.2 mio. i 2022? Specielt mhp. anvendelsen af midlerne overfor poliopatienter. (se bilag 1)

- **Spørgsmål 3**

- Vil udvalget på baggrund af ovenstående punkter ændre den nugældende driftsoverenskomst og dermed visitationskriterier, således at poliopatienter kan fortsætte vedligeholdelsestræningen på Specialhospitalet under de forhold, der var gældende før den nye driftsoverenskomst med de ændrede visitationskriterier?

Betragtninger over Region Hovedstadens henvendelse/dokument til Sundhedsstyrelsen

I det følgende forholder jeg mig direkte til dokumentet til Sundhedsstyrelsen. Jeg mener med min lægmandsjura, at dokumentet i al for høj grad betoner de juridiske aspekter i forhold til Sundhedslov og visitationskriterier – og desværre klart nedprioriterer mit foretrædes formål - den historiske dimension.

I det følgende vil jeg

1. redegøre for min kritik af dokumentet
2. bede Sundhedsudvalget tage politisk stilling til mine synspunkter

Læseren må være forberedt på gentagelser i forhold ovenstående 3 spørgsmål til udvalget.

Ad 1.

Min kritik af dokumentet

Citat fra dokumentet:

- *At give en vurdering af Specialhospitalet for Polio- og Ulykkespatienters nye retningslinjer vedr. henholdsvis "Henvisning og visitation" og "Tidsmæssige rammer for individuel fysio- og ergoterapi og vedligeholdelsesbehandling". De to retningslinjer er indført september 2022 og anvendes af Specialhospitalet ved visitation til Specialhospitalets tilbud efter lægelig henvisning.*
- *At give en vurdering af, om Region Hovedstaden med driftsoverenskomsten indgået med Specialhospitalet i september 2022 lever op til de lovmæssige krav, som følger af Sundhedslovens §79 stk. 2.*

Begge disse punkter argumenteres der efterfølgende for i dokumentet.

Men jeg spørger mig selv om, hvorfor Sundhedsstyrelsen skal bekræfte juridiske fakta.

Og det var jo slet ikke det, jeg lagde vægt på i mit foretræde. Her lagde jeg vægt på den historiske dimension over en 70-årig periode. En periode, hvor mange ting let kan gå i glemmebogen. Det var den glemmebog, jeg forsøgte at klargøre ved mit foretræde! Det vil blive beskrevet i ad 2 her nedenfor.

Inden da beder jeg udvalget bemærke, at den nye driftsoverenskomst er blevet til på baggrund af et ønske fra Specialhospitalet (se citat nedenfor). Jeg mener derfor, at Specialhospitalet har haft en forpligtelse til at gøre opmærksom på den historik vedr. poliopatienter, som jeg har redegjort for i indledningen, og som jeg redegør for senere i ad 2.

Citat fra dokumentet:

1. *'På Specialhospitalets opfordring har Region Hovedstaden fornyet driftsoverenskomsten i september 2022. Den nye driftsoverenskomst erstatter tidligere gældende driftsoverenskomst fra 1999, som blev indgået mellem Københavns Amt og PTU.*

Med fornyet driftsoverenskomst er Specialhospitalet overgået til en ny visitationspraksis, som betyder, at Specialhospitalet tager imod flere sværere patienter. Samtidig henviser Specialhospitalet i højere grad patienter videre til andre tilbud. Hovedparten af de patienter,

Specialhospitalet afslutter i deres regi, vil være berettigede til vederlagsfri fysioterapi, andre hjælpes videre til kommunale genoptræningstilbud eller tilbud i privat regi.

I forlængelse heraf har Region Hovedstaden modtaget flere henvendelser fra patienter, der som konsekvens af den nye visitationspraksis får afsluttet deres forløb for vedligeholdelsestræning ved Specialhospitalet. Region Hovedstadens Sundhedsudvalg har derfor besluttet, at Specialhospitalets visitationskriterier skal vurderes af Sundhedsstyrelsen.

I det følgende beskrives uddybende om Specialhospitalet, samt baggrunden for at forny driftsoverenskomsten mellem Specialhospitalet og Region Hoved- staden.'

Spørgsmål

I processen med at udarbejde en ny driftsoverenskomst og med vedtagelsen af denne ønsker jeg at vide, om Regionen - embedsmænd og politikere – har været klar over den historiske dimension. Det drejer sig om ejerforhold (kapital fra Landsforeningen mod Børnelammelse) og støtten via Finanslove fra den sidste store polioepidemi i 1952 og frem til i dag, hvor kontoen stadig eksisterer, men med teksten 'Ulykkespatientforeningen' og med en helt anden følgetekst! Begge dele dokumenterede jeg på mit foretræde! Nærmere redegørelse findes under ad 2 her nedenfor.

Ad 2.

Først i slutningen af dokumentet til Sundhedsstyrelsen (se nedenfor, det er s.4 og 5 i dokumentet) kommer det spørgsmål frem, som var mit ærinde ved foretrædenet.

Citat fra dokumentet:

- *Specialhospitalet var oprindeligt ejet af Polioforeningen og blev etableret efter Polioepidemien i 1950'erne med henblik på at sikre poliopatienterne den fornødne behandling. Polioforeningens ambulatorie (Specialhospitalet i dag) kom på finansloven i 1957 med en fast pulje. I dag tilfalder denne finanslovspulje på ca. 8 mio. kr. Ulykkespatientforeningen, der i dag ejer Specialhospitalet sammen med Polioforeningen. Patienterne mener derfor ikke, at de nuværende lovmæssige rammer harmonerer med de oprindelige intentioner med at sikre økonomi til Specialhospitalet og dermed behandling af ofrene for Polioepidemien.*

(Korrektion: Citatet ovenfor angiver, at Polioforeningens ambulatorie kom på Finansloven i 1957. Det korrekte årstal er 1953 under det daværende navn 'Landsforeningen mod Børnelammelse')

Jeg finder ikke denne placering sidst i dokumentet rimelig. Sigtet med mit foretræde bør vel nok udgøre det vægtigste, som Sundhedsstyrelsen skal tage stilling til, selvom jeg mener, *at det er Region Hovedstaden og ikke Sundhedsstyrelsen, der bør tage sig politisk af spørgsmålet.*

I virkeligheden kan jeg nok ikke helt forstå, hvorfor Sundhedsstyrelsen skal tage stilling til et juridisk spørgsmål – nemlig spørgsmålet om en driftsoverenskomst mellem Regionen og Specialhospitalet. Her er det juridiske vel nok på plads. I hvert fald hvad visitation og sundhedslove angår. Det har jeg ikke sat spørgsmålstejn ved.

Til gengæld må nogen tage stilling til – og her tænker jeg på regionens politikere – om man ved godkendelsen af driftsoverenskomsten har været klar over, vidende om, at

- Børnelammelsessagen/Poliosagen har været et politisk anliggende med udgangspunkt i den store epidemi i 1952 med ord som 'I vil aldrig blive svigtet'. Flg. statsministre har været inde over sagen: Erik Eriksen, Hans Hedtoft, H.C Hansen – samt Dronning Ingrid, der oprettede en fond
- Følgerne efter epidemien skulle afhjælpes af specialiserede ambulatorier og ikke af kommunale ambulatorier – bedst illustreret af de finanslove, der i årene siden har afsat midler til sagen (se bilag 1)
- Landsforeningen mod Børnelammelse havde mere end 200.000 medlemmer, der via medlemskontingenter, gaver, donationer, arv m.m. genererede så stor en kapital, at en bygning på Tuborgvej købtes til oprettelsen og driften af et polioinstitut samt en bygning lige over for polioinstituttet til brug som børnehave for poliobørn
- Bygningerne på Tuborgvej solgtes og bygningerne, der i dag udgør Specialhospitalet på Fjeldhammervej, købtes
- Landsforeningen mod Børnelammelse skiftede navn til Polioforeningen
- Polioforeningen 'fusionerede' med Landsforeningen af Trafik- og Ulykkesskadede på initiativ af Polioforeningens daværende formand, landsretssagfører Holger Kallehauge, for at sikre poliooverleveres fortsatte vedligeholdelsestræning (se bilag 2). Ved denne 'fusion' dannedes én forening, PTU, som derved blev ejer af bygningerne på Fjeldhammervej, hvorved Polioforeningens direkte ejerskab til grund og bygning forsvandt
- Den samlede forening af Polio- Trafik- og Ulykkesskadede er organiseret via lokalkredse bestående af alle 3 patientgrupper, hvorved polioramte udgør et markant mindretal – og derfor har meget svært ved at blive hørt/ikke bliver hørt i organisationen

Konklusion

- Jeg vil bede udvalget genoverveje sagsbehandlingen ifm. mit foretræde den 1. nov. 2022 på baggrund af ovenstående.
- Jeg vil bede Sundhedsudvalget tage politisk stilling til mine **spørgsmål 1, 2 og 3** i indledningen af min henvendelse.
- Jeg vil bede Sundhedsudvalget redigere dokumentet til Sundhedsstyrelsen under skyldig hensyntagen til mine synspunkter, således at mine synspunkter rykkes helt frem i dokumentet. (I 2023 er der yderligere afsluttet et stort antal poliopatienter!)

Endvidere er det vigtigt at påpege tidsfaktoren for os poliopatienter.

Med diagnosen progressiv/progredierende Post Polio Syndrom (PPS) sker der en kontinuerlig svækkelse af muskelfunktionerne, som får konsekvenser for almindelige dagligdags gøremål – hvilket igen kan medføre øgede udgifter til afhjælpning af disse og i øvrigt begrænse livskvaliteten. En livskvalitet, der gennem et helt liv er blevet opbygget trods diverse fysiske begrænsninger. Vedligeholdelsestræningen, som vi indtil september har nydt godt af, har netop medført, at vi poliopatienter i stort omfang har kunnet klare os selv. Vi har levet et i offentligheden stille og ubemærket liv, hvor vi har passet vores vedligeholdelsestræning, samtidigt med at vi har passet vores arbejde.

Nu er denne træning fjernet, og vi er alle 70+. Vi henvises til kommunerne, der ikke har specialiseret træning. Og vores gennem årtier oparbejdede fællesskab er smadret. Det samme bliver den poliorelaterede specialisering.

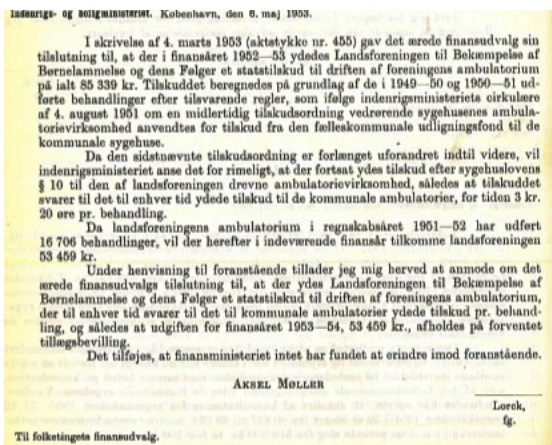
Med venlig hilsen

Dan Kolko, polio- og postpoliopatient efter epidemien 1952

Jeg står til enhver tid til rådighed med uddybning og besvarelse af eventuelle uklarheder.

Se bilag her nedenfor

Bilag 1 (jeg beklager bilagets grafiske kvalitet)

Finanslovsbevilling

Folketingstidende 1955/56 Tillæg D spalte 1-5432
Spalte 1091/1092 - 1093/1094 af 5431/5432

4. Tilskud til Landsforeningen mod Børnelammelse (Polio) til driften af foreningens ambulatorier. R. 95 146 kr., B. 144 000 kr., F. 214 650 kr.

Med tilslutning fra folketingets finansudvalg ydes der Landsforeningen mod Børnelammelse (Polio) **tilskud til driften af foreningens ambulatorier med et beløb pr. konsultation svarende til det til enhver tid ydede tilskud til kommunale ambulatorier i henhold til sygehusloven.**

Antallet af konsultationer i det til grund for beregningen af tilskuddet i finansåret 1956-57 liggende regnskabsår (1954-55) har udgjort ca. 53 000 kr., og tilskuddet i henhold til sygehusloven udgør for tiden **4 kr. 05 øre pr. konsultation**, således at der herefter tilkommer foreningen et tilskud på 214 650 kr.

(Mine fremhævelser)

Finanslovsforslag 2023 pr. 31-08-2022

16.51.51. Tilskud til private sygehuse mv. (tekstanm. 101)

Hovedkontoen omfatter tilskud til UlykkesPatientForeningens drift af foreningens fysiurgiske ambulatorium i København.

10. Private sygehuse mv.

Staten yder **UlykkesPatientForeningen** et tilskud til drift af foreningens fysiurgiske ambulatorium i København.

Ambulatoriet foretager fysiurgisk efterbehandling af patienter med svært motorisk handicap som følge af polio, sclerose, muskelsvind mv.

Tilskuddet ydes som et generelt tilskud til drift af ambulatoriet, herunder til dækning af lønudgifter for 2 lære- og praktikpladser.

(Mine fremhævelser)

Mio. kr.	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Udgiftsbevilling	8,1	8,1	8,2	8,7	8,7	8,7	8,7
10. Private sygehuse mv.							
Udgift	8,1	8,1	8,2	8,7	8,7	8,7	8,7
46. Tilskud til anden virksomhed og investeringsstilskud	8,1	8,1	8,2	8,7	8,7	8,7	8,7

Dan Kalko - Foretræde for Folketingets Sundhedsudvalg 31. januar 2023

Bilag 2

Kort historisk redegørelse

Holger Kallehauge

Formand for Polioforeningen, Landsretsdommer

"Selv om fusionen med Paraplegikerkredsen gik i vasken, annoncerede jeg ved vores 40 års jubilæum '1985', at nu ville vi lukke op for trafik- og ulykkeskadede medlemmer.

Der var og er tale om et fornuftsægteskab, og det er nu det, der holder længst i politik. **Vi stillede personale, økonomi og ekspertise til rådighed, og de nye, som fik fuld ligestilling fra starten, skal, efterhånden som vi andre bliver gamle, forsørge os.**

Uden ny medlemskreds ville det blive umuligt at give ordentligt medlemstilbud til de sidste polioramte."

(min fremhævelse)

Kilde: Jubilæumsskrift 1945 - 1995